

Bruxelles, 11. svibnja 2026.
(OR. en)

8897/26

ECOFIN 575
UEM 162
ECB
EIB

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine
DEPREZ

Datum primitka: 4. svibnja 2026.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: COM(2026) 175 final

Predmet: IZVJEŠĆE KOMISIJE
EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ
BANCI, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I
ODBORU REGIJA
Uvođenje eura u Bugarskoj

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2026) 175 final.

Priloženo: COM(2026) 175 final

Bruxelles, 30.4.2026.
COM(2026) 175 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

**EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ BANCI,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Uvođenje eura u Bugarskoj

IZVJEŠĆE KOMISIJE

EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ BANCI, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA

Uvođenje eura u Bugarskoj

Sažetak

Bugarska je 1. siječnja 2026. postala 21. država članica EU-a koja je prešla na euro. Prema mišljenju 62 % bugarskih građana prelazak je protekao bez poteškoća i učinkovito. Njih 78 % smatralo je da je dobro informirano o jedinstvenoj valuti. Posebno prilagođena komunikacijska kampanja, koju je sufinancirao EU, pridonijela je pravodobnom, ciljanom i konciznom informiranju građana, poduzeća i javne uprave o praktičnim aspektima prelaska na euro.

Pripreme za prelazak na gotovinu u eurima odvijale su se prema planu. Bugarska narodna banka osigurala je predopskrbu kreditnih institucija, koje su zatim dva mjeseca prije prelaska posredno predopskrbile korporativne klijente gotovinom u eurima. Građanima je osiguran dovoljan broj početnih kompleta eurokovanica. Poduzeća su mogla dovoljno rano naručiti gotovinu u eurima od financijskih institucija.

Jednomjesečno razdoblje istodobnog optjecaja gotovine u levima i gotovine u eurima proteklo je bez poteškoća. Euronovčanice je 1. siječnja distribuiralo 99 % svih bankomata u zemlji. Poslovne banke obvezne su mijenjati gotovinu u levima do kraja 2026., i to besplatno u razdoblju do 30. lipnja, a uz eventualne naknade nakon toga. Novčanice i kovanice leva mogu se besplatno i bez vremenskog ograničenja zamijeniti u Bugarskoj narodnoj banci. Gotovina u levima može se besplatno zamijeniti i u bugarskim poštanskim uredima, uz dnevno ograničenje od 1000 leva i iznimno do 10 000 leva na određenim lokacijama u naseljenim područjima.

Kao i pri prethodnim prelascima na euro, javnost je bila zabrinuta zbog mogućeg učinka tog prelaska na cijene u Bugarskoj. Za razliku od drugih država članica koje su nedavno prešle na euro, Bugarska se nije odlučila za dobrovoljni kodeks ponašanja koji obvezuje poduzeća na točnu konverziju cijena i prikaz cijena u dvije valute prije prelaska. Umjesto toga, bugarska tijela poduzela su potrebne mjere za sprečavanje zlouporabe u određivanju cijena i praćenje njihova kretanja, uključujući objavu na internetu cijena robe koja se često kupuje i sankcije za zlouporabu povećanja cijena. Prema preliminarnoj procjeni dostupnih dokaza čini se da je utjecaj neopravdanog povećanja cijena na agregiranu inflaciju bio relativno malen i uglavnom u skladu s onim što je uočeno u prijašnjim prelascima na euro. Među preporukama za buduće prelasku na euro u izvješću se predlaže intenzivno praćenje cijena tijekom dovoljno dugog razdoblja u sektorima koji su najizloženiji riziku.

1. UVOD

Vijeće je 8. srpnja 2025. odlučilo da je Bugarska ispunila uvjete potrebne za uvođenje eura i da njezino odstupanje od sudjelovanja u jedinstvenoj valuti treba staviti izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2026.¹

Bugarska je postala 21. država članica EU-a koja je prešla na euro. Slijedila je praksu svih država članica koje su euro uvele nakon prvog vala prelaska (1999.–2002.) i primijenila scenarij prelaska „velikog praska”, tj. euronovčanice i eurokovanice stekle su na dan uvođenja eura status zakonskog sredstva plaćanja². Jednomjesečno razdoblje optjecaja dviju valuta, tijekom kojeg su istodobno bile u optjecaju novčanice i kovanice eura i bugarskih leva, omogućilo je postupno povlačenje gotovine u levima. Taj uspješan prelazak ponovno pokazuje da je, ako je prelazak dobro pripremljen, dovoljno i kratko razdoblje optjecaja dviju valuta³.

Rezultati istraživanja koje je Komisija provela kako bi utvrdila je li upotreba eura pozitivna, i za Bugarsku i za EU, ukazuju na jasnu razliku između ocjena na nacionalnoj razini i na razini EU-a. Na nacionalnoj razini mišljenja su podijeljena: 49 % ispitanika smatra da je uvođenje eura pozitivno za Bugarsku, dok 43 % ispitanika smatra suprotno. To upućuje na relativno polarizirano javno mišljenje u razdoblju neposredno nakon prelaska. Suprotno tome, mišljenja ispitanika znatno su pozitivnija kad je riječ o ocjenjivanju eura na razini EU-a. Njih 67 % smatra da je euro pozitivan za EU, dok se njih 17 % s time ne slaže. Neodlučno je 12 % ispitanika, a 4 % ispitanika nije izrazilo mišljenje.

Ovo izvješće obuhvaća najvažnije aspekte procesa prelaska iz *ex post* perspektive, uz fokus na pripreme za prelazak na gotovinu u eurima, razdoblje optjecaja dviju valuta, mjere poduzete za sprečavanje zlouporabe povećanja cijena i rješavanje pitanja u pogledu uočene zabrinutosti zbog inflacije, kretanja cijena i percepcije u pogledu cijena te informiranja o euru. U izvješću se, kad je to relevantno, navode i preporuke Komisije o mogućim daljnjim mjerama koje bi bugarska tijela trebala poduzeti te se donose zaključci koji bi mogli biti korisni pri budućim prelascima na euro.

2. PRAKTIČNI ASPEKTI PRELASKA NA EURO

Većina Bugara (62 %) ocijenila je da je prelazak protekao bez poteškoća i učinkovito⁴. U tom bi kontekstu trebalo detaljnije razmotriti tri praktična aspekta prelaska na euro: pripreme za prelazak na gotovinu u eurima, spremnost za praktičnu upotrebu eura i razdoblje optjecaja dviju valuta te povlačenje novčanica i kovanica bugarskih leva iz optjecaja.

2.1. Pripreme za prelazak na gotovinu u eurima

Prelazak na gotovinu u eurima najuočljivija je komponenta uvođenja jedinstvene valute jer utječe na sve financijske institucije, poduzeća i građane. Nesmetana i učinkovita provedba tog procesa ovisi o dostatnoj opskrbi svih uključenih strana gotovinom u eurima, kao i o kvalitetnoj pripremi banaka i poduzeća za veliku dodatnu količinu posla.

¹ Odluka Vijeća (EU) 2025/1407 od 8. srpnja 2025. o usvajanju eura u Bugarskoj 1. siječnja 2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/1407/oj>

² Države članice koje su euro uvele u prvom valu prelaska učinile su to u skladu s tzv. madridskim scenarijem, koji je obuhvaćao prijelazno razdoblje od tri godine (za Grčku jednu godinu).

³ Malta i Cipar imali su jednomjesečno razdoblje optjecaja dviju valuta, dok je u Litvi, Latviji, Estoniji, Slovačkoj i Sloveniji to razdoblje trajalo dva tjedna.

⁴ Flash Eurobarometar 575, terensko istraživanje provedeno od 2. do 9. veljače 2026.

Radi pripreme za prelazak na euro bugarska kovnica, zajedno sa slovačkom kovnicom kao podugovarateljem, do 31. siječnja 2026. proizvela je otprilike 528 milijuna eurokovanica s bugarskim nacionalnim motivima. Ove će se godine proizvesti još 190 milijuna kovanica. Bugarska je također od drugih država članica europodručja koje imaju višak zaliha nabavila 15 milijuna eurokovanica od dva eura, a u budućnosti planira nabaviti i kovanice od jednog eura, ovisno o predviđanjima i potražnji na tržištu.

Praktična ispitivanja uzoraka kovanica na prodajnim automatima u europodručju pokazala su da ne postoje razlozi za zabrinutost. Za pripremu početnih kompleta kovanica za građane upotrijebljeno je 27,7 milijuna kovanica, a svaki komplet sadržavao je 42 eurokovanice u svim bugarskim apoenima ukupne vrijednosti 10,23 EUR. Nadalje, bugarska kovnica pripremila je komercijalne početne komplete za poduzeća, od kojih se svaki sastojao od 10 uobičajenih početnih kompleta s po 420 eurokovanica u svim apoenima ukupne vrijednosti 102,30 EUR. Naposlijetku, Bugarska narodna banka posudila je više od 557 milijuna euronovčanica u svim apoenima od drugih nacionalnih središnjih banaka u europodručju.

Bugarska narodna banka počela je 3. studenog 2025. opskrbljivati financijske institucije, tj. 1520 poslovnica poslovnih banaka, gotovinom u eurima (predopskrba). Zbog sigurnosnih rizika povezanih s učestalim prijevozom velike količine gotovine u eurima, Bugarska narodna banka organizirala je prijevoz gotovine vlastitim kamionima. Poslovne banke koristile su vozila društava za prijevoz gotovine. Do 31. prosinca 2025. predopskrbom su isporučene euronovčanice u vrijednosti od 1,18 milijardi EUR i eurokovanice u vrijednosti od 59 milijuna EUR.

Kreditne institucije počele su od 3. studenog 2025. opskrbljivati 2230 bugarskih poštanskih ureda i njihove velike poslovne klijente euronovčanicama i eurokovanicama („posredna predopskrba”). Manji poslovni klijenti mogli su koristiti pojednostavnjeni postupak posredne predopskrbe i dobiti gotovinu u eurima od poslovnih banaka 29. i 30. prosinca 2025.

Do 31. prosinca 2025. kreditne institucije svoje su klijente posredno predopskrbile euronovčanicama u vrijednosti od otprilike 102 milijuna EUR. Do istog su datuma klijenti bili posredno predopskrbljeni eurokovanicama u vrijednosti od 30 milijuna EUR.

Do 31. prosinca 2025. stopa posredne predopskrbe iznosila je samo 10,7 % ukupne vrijednosti predopskrbe. To je dovelo do povremenih, ali manjih redova na šalterima banaka u prvim danima rada banke u siječnju 2026. kad su mnogi, većinom manji, trgovci na malo i poduzeća počeli podizati gotovinu u eurima. Prema bugarskim tijelima razlog za određena kašnjenja u posrednoj predopskrbi te skupine trgovaca na malo i poduzeća vjerojatno je bilo oklijevanje da se bankama pruži jamstvo u zadnjem tromjesečju 2025. za financiranje kupnje euronovčanica i eurokovanica u dovoljnim količinama. Međutim, osim nešto dužeg čekanja u redovima u poslovnim bankama početkom siječnja, nisu prijavljeni nikakvi problemi s podizanjem gotovine u eurima za poduzeća, trgovce na malo ili građane, među ostalim i zato što je 99 % svih bankomata u cijeloj zemlji izdavalo euronovčanice od 1. siječnja 2026.

Prodaja početnih kompleta za građane bila je vrlo zadovoljavajuća. Do 31. prosinca 2025. prodano je 94 % od 660 000 raspoloživih kompleta, a dio građana već je prije prelaska posjedovao gotovinu u eurima, nabavljenu na putovanju u inozemstvo ili zamjenom u bugarskim bankama. Osim toga, prodani su svi početni kompleti za trgovce na malo. To je pomoglo u tome da se omogući vraćanje ostatka u eurima već od prvih dana siječnja 2026. Bugarska narodna banka ponudila je trgovcima na malo mogućnost kupnje paketića eurokovanica po apoenima od banaka jer su trgovci na malo smatrali da su oni praktičniji za upotrebu od početnih kompleta, što je prvi takav slučaj pri prelasku na euro.

Kao i pri svakom prelasku na euro, poslovne banke i poštanski uredi morali su rukovati velikim količinama gotovine na kraju godine zbog posredne predopskrbe trgovaca na malo i poduzeća, prodaje početnih kompleta i kreditiranja vraćene gotovine u levima. Poslovne banke, Bugarska narodna banka i društvo Cash Service Company AD povećali su broj zaposlenika za vrijeme prelaska i otvorili dodatne posebne šaltere kako bi olakšali obavljanje gotovinskih transakcija. Zbog većeg broja šaltera nije bilo potrebe za produljenim radnim vremenom, osim dodatnog radnog vremena subotom tijekom kojeg su u siječnju bili otvoreni Bugarska narodna banka, regionalni uredi društva Cash Service Company AD i neke poslovne banke. Osoblje banaka i poštanskih ureda koje rukuje gotovinom dovoljno je unaprijed prošlo osposobljavanje uživo ili putem e-učenja, koje je promicala i usmjeravala Bugarska narodna banka radi pripreme za rukovanje gotovinom u eurima i zamjenu novčanica i kovanica u levima bez poteškoća.

2.2. Spremnost za praktičnu upotrebu eura i razdoblje optjecaja dviju valuta

Razdoblje istodobnog optjecaja eura i bugarskog leva trajalo je od 1. do 31. siječnja 2026.

Kako je planirano i zahvaljujući dobroj pripremi, svi terminali na prodajnim mjestima (POS) u Bugarskoj odmah su se prebacili na euro 1. siječnja 2026. Bankomati su bili spremni i dostupni za podizanje euronovčanica 1. siječnja 2026. Krajem prosinca 2025. bankomati su napunjeni novčanicama od 10 i 20 eura, a kasnije djelomično i onima od 50 eura, koje su se mogle podići od 1. siječnja 2026. Već je 1. siječnja 2026. rekordno visokih 99 % od svih 5691 bugarskih bankomata bilo spremno za izdavanje euronovčanica, a svi su bankomati bili spremni nekoliko dana poslije.

Prema jedinim dostupnim djelomičnim podacima vrijednost gotovine podignute tijekom razdoblja optjecaja dviju valuta u odnosu na prethodnu godinu ostala je gotovo nepromijenjena, iako su trgovci na malo tijekom razdoblja prelaska promicali elektroničko plaćanje. S druge strane, kartično plaćanje blago se povećalo, za otprilike 12 %, u odnosu na siječanj 2025.

Zahvaljujući temeljitoj pripremi financijske kreditne institucije i poštanski uredi dobro su podnijeli dodatnu količinu posla u razdoblju optjecaja dviju valuta. Veće banke osigurale su dodatne brojače za gotovinske usluge u odabranim poslovnica. Najmanje jedna poslovna banka pozvala je klijente s više od 200 kovanica da posjete posebno namijenjene centre, takozvane „eurohubove”, opremljene uređajima za brojanje kovanica radi obrade kovanica i njihova kreditiranja u eurima. Osim toga, tijekom siječnja 2026. mnoge poslovnice poslovnih banaka bile su otvorene i subotom.

Bugarski levi mogli su se zamijeniti za eure u 1520 poslovnica banaka, 2230 poštanskih ureda i Bugarskoj narodnoj banci. Uz određena ograničenja (do 5000 EUR po transakciji po osobi), bugarski levi mogli su se besplatno zamijeniti u pet regionalnih gotovinskih centara društva Cash Service Company AD, društva kćeri Bugarske narodne banke. Ukupna vrijednost gotovine u levima zamijenjene tim kanalima do 31. siječnja 2026. iznosila je 11,17 milijardi EUR.

Prema istraživanju koje je Komisija provela od 2. do 9. siječnja 2026. u Bugarskoj⁵ 71 % ispitanika nije zamijenilo niti podiglo gotovinu u eurima ili levima u bankama u prvom tjednu siječnja. Ta je brojka bila niža od onih zabilježenih tijekom nekih prethodnih prelazaka na euro, ali je ipak zadovoljavajući rezultat⁶. To je pokazalo da su građani i poduzeća slijedili preporuku

⁵ Flash Eurobarometer 573.

⁶ Odgovarajuća je brojka u Estoniji iznosila 95 %, u Slovačkoj 90 %, u Cipru 88 %, u Malti 85 %, a u Sloveniji 96 %.

o plaćanju u eurima u prvim danima ili čak tjednima, po mogućnosti elektroničkim putem, kako bi se izbjegli dugi redovi u poslovnim bankama tijekom prvih dana uvođenja eura.

Razdoblje optjecaja dviju valuta prošlo je bez većih incidenata za potrošače. Prvog radnog dana nakon prelaska (5. siječnja 2026.) 6 % građana plaćalo je u gotovini samo u eurima. Do 9. siječnja 10 % ispitanih pojedinaca plaćalo je u gotovini samo u eurima.

Prema istraživanju koje je Komisija provela u Bugarskoj od 2. do 9. veljače 2026.⁷ 62 % ispitanika smatralo je da je rukovanje eurokovanicama jednostavno, a njih 77 % da je rukovanje euronovčanicama jednostavno, njih 79 % lako je razumjelo vrijednosti izražene u eurima, a njih 63 % smatralo je da su prikazi cijena u dvije valute korisni, za razliku od njih 35 % koji to nisu smatrali korisnim. Ukupno gledajući, 52 % ispitanika izjavilo je da nisu naišli na nikakve probleme u prvom tjednu prelaska, dok su oni koji su izjavili da su naišli na probleme uglavnom naveli da su ti problemi bili dulji redovi (11 %) i problemi povezani s bankomatima (11 %). Vrlo mali udio ispitanika naveo je da su bankomati privremeno bili nedostupni (7 %) ili da na šalterima banaka nije bilo dostupno dovoljno gotovine u eurima (4 %).

Općenito, sektor maloprodaje dobro se nosio s izazovima procesa prelaska i istodobnim rukovanjem dvjema valutama. Trgovci na malo bili su dobro opskrbljeni gotovinom u eurima te nisu zabilježene veće poteškoće izazvane čekanjem u redovima. Dana 5. siječnja 26 % građana je pri kupnji ostatak novca dobivalo samo u eurima.

2.3. Povlačenje novčanica i kovanica bugarskih leva iz optjecaja

Budući da je bugarsko gospodarstvo usmjereno na gotovinske transakcije, povlačenje gotovine u levima iz optjecaja predstavljalo je logistički izazov.

Poslovne banke i poštanski uredi obvezni su mijenjati gotovinu u levima u eure do kraja 2026., i to besplatno do 30. lipnja. Poslovne banke mogu naplaćivati naknadu od 1. srpnja 2026. Novčanice i kovanice leva mogu se, besplatno i bez vremenskog ograničenja, zamijeniti u Bugarskoj narodnoj banci te, besplatno, u pet regionalnih gotovinskih centara društva Cash Service Company AD. U veljači 2026. vrijednost leva u optjecaju postojano se smanjivala u usporedbi s gotovinom u levima u optjecaju u veljači 2025. Prije 1. siječnja 2026. iz optjecaja je povučeno 36 % ukupne količine gotovine u levima koja je bila u optjecaju 31. prosinca 2024.⁸ Do kraja razdoblja optjecaja dviju valuta 31. siječnja 2026. povučeno je otprilike 75 % sve preostale gotovine u levima koja je još bila u optjecaju.

Poduzeća i građani pozvani su putem raznih komunikacijskih kanala i medija da tijekom razdoblja optjecaja dviju valuta kad je to prikladno koriste bezgotovinske načine plaćanja, uz objašnjenje da imaju dovoljno vremena za zamjenu gotovine u levima, među ostalim i nakon završetka razdoblja optjecaja dviju valuta. Zahvaljujući tom pristupu izbjegnute su dugi redovi u Bugarskoj narodnoj banci i regionalnim uredima društva Cash Services Company AD te u poslovnim bankama i poštanskim uredima u prvim danima ili tjednima uvođenja eura. Dodatno radno vrijeme vikendom koje je uvela središnja banka Bugarske, tj. Bugarska narodna banka, i više od 100 poslovnica banaka znatno je utjecalo na zamjenu valuta i pridonijelo smanjenju čekanja u redovima.

Povlačenje novčanica i kovanica leva iz optjecaja započelo je na vrijeme i uspješno napreduje. U razdoblju optjecaja i gotovine u eurima i gotovine u levima, koje je završilo

⁷ Flash Eurobarometar 575.

⁸ Najnoviji dostupni podaci o levima u optjecaju prije početka povlačenja odnose se na stanje 31. prosinca 2024.

31. siječnja 2026., već je provedena zamjena novčanica i kovanica bugarskih leva u vrijednosti od 5,7 milijardi EUR, a velika većina zamijenjena je na šalterima poslovnih banaka.

Bugarska narodna banka počela je postupno demonetizirati vraćene kovanice leva od kolovoza 2025. Demonetizirane kovanice prodaju se kao otpadni metal, koji će se rastaliti. Demonetizacija vraćenih novčanica leva također je započela u četvrtom tromjesečju 2025. i postupno se provodi.

3. ZAOKRUŽIVANJE, PERCIPIRANA TOČNOST KONVERZIJE CIJENE I PRIKAZ CIJENE U DVIJE VALUTE

Kao i pri prethodnim prelascima na euro, javnost je bila zabrinuta zbog mogućeg učinka tog prelaska na cijene u Bugarskoj. Stoga je za transparentan i pošten prelazak bilo presudno to što su bugarska tijela poduzela sve potrebne mjere za sprečavanje zlouporabe.

Obveza prikaza cijena u dvije valute (u levima i eurima) započela je 8. kolovoza 2025. i završit će 8. kolovoza 2026.

Prema istraživanju Komisije⁹ ispitanici su jasno razlikovali različite aspekte praksi određivanja cijena tijekom i nakon prelaska. Kad je riječ o konverziji cijena, 54 % ispitanika smatralo je da je konverzija cijena uvijek ili često točna (28 % ih je smatralo da je uvijek točna, a 26 % da je često točna). Taj je rezultat iznad raspona rezultata posljednjih prelazaka na euro (Estonija, Latvija, Litva i Hrvatska). S druge strane, 32 % ispitanika smatralo je da je konverzija cijena rijetko točna ili da nikad nije točna (20 % ih je smatralo da je rijetko točna, a 12 % da nikad nije točna), dok 14 % ispitanika nije izrazilo mišljenje.

Ispitanici su bili kritičniji kad je riječ o zaokruživanju cijena. Samo 41 % ispitanika smatralo je da je zaokruživanje uvijek ili često točno (17 % ih je smatralo da je uvijek točno, a 24 % da je često točno). Njih 47 % smatralo je da je zaokruživanje rijetko točno ili da nikad nije točno (25 % ih je smatralo da je rijetko točno, a 22 % da nikad nije točno), a 12 % ispitanika nije izrazilo mišljenje. Stoga je zaokruživanje najproblematičniji aspekt određivanja cijena tijekom prelaska na euro.

Percepcija je pozitivnija kad je riječ o prikazu cijena u dvije valute. Njih 64 % smatralo je da se ta praksa uvijek ili često pravilno provodi (36 % ih je smatralo da se uvijek pravilno provodi, a 28 % da se često pravilno provodi). S druge strane, 25 % ispitanika smatralo je da se ta praksa rijetko ili nikad ne provodi pravilno (18 % ih je smatralo da se rijetko, a 7 % da se nikad ne provodi pravilno), dok 11 % ispitanika nije izrazilo mišljenje.

4. SPREČAVANJE ZLOUPORABE U ODREĐIVANJU CIJENA

Za razliku od drugih država članica koje su nedavno prešle na euro, Bugarska se nije odlučila za dobrovoljni kodeks ponašanja koji obvezuje poduzeća na točnu konverziju cijena i prikaz cijena u dvije valute prije prelaska. Bugarska je odlučila da neće uvesti takav kodeks ponašanja zbog negativnih predodžbi javnosti o takvim mehanizmima i zato što se bugarskim Zakonom o uvođenju eura utvrđuje sveobuhvatan i detaljan skup obvezujućih obveza za trgovce. Na primjer, njime se utvrđuju pravila o postavljanju, veličini i boji fonta cijena tijekom razdoblja prikaza u dvije valute te se od trgovaca na malo zahtijeva da transparentno određuju cijene, pri čemu sva povećanja cijena moraju biti opravdana objektivnim gospodarskim čimbenicima.

⁹ Eurobarometar 575.

Tijela nadležna za zaštitu potrošača i porezna tijela pomno prate pridržavaju li se trgovci na malo tih pravila. Stoga je zakonom predviđen ograničen prostor za dodavanje značajnih ili komplementarnih standarda dobrovoljnim kodeksom.

Međutim, bugarska tijela izradila su i objavila detaljne smjernice za poduzeća o prikazu cijena u dvije valute i razdoblju optjecaja dviju valuta. Te smjernice uključuju niz dodatnih, neobveznih preporuka, kao što je (tijekom razdoblja prikaza u dvije valute) preporuka da se u razdoblju do 31. prosinca 2025. prvo navode cijena u levima, a da se nakon tog razdoblja prednost daje cijenama u eurima. Taj se pristup smatrao učinkovitijim za osiguravanje jasnoće za potrošače, a ujedno omogućuje izbjegavanje rizika povezanih s dobrovoljnim sustavima označivanja ili certificiranja.

Bugarska komisija za zaštitu potrošača, nacionalna porezna agencija i komisija za zaštitu tržišnog natjecanja zadužene su za sprečavanje i sankcioniranje zlouporabe u određivanju cijena pri prelasku na euro. Potrošači mogu pratiti kretanje cijena robe koja se najčešće kupuje i podnijeti pritužbu posebnim javnim kontaktnim točkama odgovarajućih tijela. Građani su najviše bili zabrinuti zbog pitanja kao što su prikaz cijena i primjena pravila zaokruživanja. Nadležna tijela s dužnom pažnjom odgovaraju na sva pitanja i rješavaju sve pritužbe. Od početka primjene prikaza cijena u dvije valute do 31. siječnja 2026. ta tri tijela zaprimila su ukupno 23 449 pritužbi.

Pritužbe i prijave podnesene komisiji za zaštitu potrošača odnosile su se na gospodarske subjekte u različitim sektorima te i na robu i na usluge. Uključivale su pružatelje robe i usluga široke potrošnje, kao što su oni koji posluju u maloprodaji prehrambenih i neprehrambenih proizvoda, kao i razne osobne, prijevozne, automobilske, sportske i zdravstvene usluge. Taj široki raspon pokazuje da se problemi povezani s prikazom cijena u dvije valute nisu javljali samo u jednom sektoru, nego u više područja potrošnje potrošača tijekom prelaska na euro.

Većina pritužbi koje je zaprimila komisija za zaštitu potrošača odnosi se na maloprodajne lance (supermarkete) te na povećanja cijena usluga prijevoza, kozmetičkih usluga, usluga internetskih platformi i drugih usluga za krajnje korisnike.

Komisija za zaštitu potrošača izdala je 383 izvješća o upravnim prekršajima. U tim slučajevima bilo je opravdano primijeniti upravne sankcije u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Dosad je riješeno više od 50 % svih evidentiranih predmeta pri komisiji za zaštitu potrošača. Taj rezultat ukazuje na učinkovitost rane intervencije i korektivnih mjera, posebno u situacijama u kojima su povrede bile nenamjerne, a gospodarski subjekti poduzeli su hitne mjere kako bi svoje prakse uskladili s pravnim zahtjevima.

Komisija za zaštitu potrošača zaključila je otprilike 80 predmeta, uz slanje službenih upozorenja gospodarskim subjektima. Povrede u vezi kojih su upućena upozorenja uglavnom su se odnosile na neoznačavanje cijena u eurima, upotrebu različitih veličina slova ili boja za cijene prikazane u bugarskim levima i eurima te korištenje nerazmjerno malih slova za oznaku valute. Mehanizam upozoravanja pokazao se djelotvornim preventivnim instrumentom koji omogućuje brzo usklađivanje bez potrebe za time da se odmah izreknu sankcije.

Većina pritužbi koje je zaprimila nacionalna porezna agencija odnosila se na zlouporabu u trgovinama mješovitom robom i supermarketima, na parkiralištima te u frizerskim i kozmetičkim salonima. Izdano je približno 400 naloga za izricanje upravnih sankcija, od kojih su 102 zaključena, a u osam je postupaka izdano upozorenje nacionalne porezne agencije. Uz izricanje novčane kazne zaključena su 94 postupka.

Komisija za zaštitu tržišnog natjecanja dosad je zaprimila oko 30 pritužbi na neopravdano povećanje cijena, osobito od 1. siječnja 2026. Neke pritužbe odnosile su se na nepoštovanje zakona u smislu nejasnog prikaza cijena u eurima i levima te povrata ostatka novca u eurima tijekom razdoblja optjecaja dviju valuta. Sve pritužbe prosljeđene su nadležnim tijelima, odnosno nacionalnoj poreznoj agenciji i komisiji za zaštitu potrošača.

Bugari su općenito smatrali da je prikazivanje cijena u dvije valute bilo korisno jer je olakšalo usporedbu cijena te navikavanje na novu valutu. Prema istraživanju koje je Europska komisija provela u siječnju 2026.¹⁰ gotovo dvije trećine ispitanika u Bugarskoj (63 %) smatralo je da je prikazivanje cijena u dvije valute bilo korisno tijekom prelaska. Taj je postotak u skladu s posljednjim prelaskom na euro (Hrvatska). Nadalje, 64 % Bugara ispitanih u siječnju 2026. smatralo je da se prikazivanje cijena u dvije valute često ili vrlo često ispravno provodi, što je očito iznad prosjeka posljednjih prelazaka na euro (Estonija, Latvija, Litva i Hrvatska).

Općenito, bugarske građane i dalje zabrinjava učinak eura na cijene i zlouporaba pri određivanju cijena¹¹. Stoga se preporučuje da se nastavi s pomnim nadzorom prikaza cijena u dvije valute, pravilne primjene pravila o konverziji i zaokruživanju te kretanja cijena do 8. kolovoza 2026., kad završava razdoblje prikaza cijena u dvije valute.

5. KRETANJE CIJENA I PERCEPCIJE CIJENA

Kao i pri svakom prelasku na euro, velik broj građana očekuje utjecaj na cijene neposredno nakon prelaska, što objašnjava trajnu zabrinutost u vezi s cijenama uočenu u istraživanju.

Odgovori na pitanje o tome hoće li euro pomoći u održavanju stabilnosti cijena u Bugarskoj ili će, naprotiv, povećati inflaciju jasno pokazuju da je većina ispitanika zabrinuta zbog inflacije. Njih 66 % smatra da će euro povećati inflaciju u Bugarskoj, što je nešto viši postotak nego u prethodnim prelascima na euro¹². Suprotno tome, 21 % Bugara smatra da će euro pomoći u održavanju stabilnosti cijena, a taj je postotak unutar raspona posljednjih prelazaka na euro¹³.

U tom kontekstu prvi dostupni podaci upućuju na to da je uvođenje eura tek neznatno utjecalo na inflaciju. Stvarna mjesečna inflacija u siječnju 2026. iznosila je 0,6 %, što je samo otprilike 0,1 postotni bod više od očekivane inflacije predviđene u jesenskoj prognozi Europske komisije, koja nije uključivala određena povećanja od siječnja zbog prelaska na euro. Kad se izuzme učinak inflacije niže od očekivane, ukupni učinak za neprerađenu hranu iznosi 0,2 postotna boda, u skladu s kratkoročnim učincima uočenima u prethodnim prelascima. Siječanj je mjesec s najvećom prosječnom mjesečnom inflacijom u Bugarskoj te su, kao i dosad, razlozi za inflaciju u siječnju 2026. uglavnom bili sezonski čimbenici, kao što su administrativna povećanja cijena, cijene najma, komunalne usluge i druge pretplate. Naime, među potkategorijama, cijene usluga u siječnju 2026. značajno su porasle na mjesečnoj razini, za 1,4 %, ali samo polovina tog rasta cijena usluga premašuje predviđanja u jesenskoj prognozi Europske komisije¹⁴.

¹⁰ Flash Eurobarometar 575.

¹¹ Flash Eurobarometar 575.

¹² Hrvatska 62 %, Litva 58 % i Latvija 57 %.

¹³ Hrvatska 25 %, Litva 26 % i Latvija 19 %.

¹⁴ U kategoriji usluga zabilježena su značajna povećanja u kategorijama rekreacije, sporta i kulture (1,1 %) te restorana i smještaja (1,7 %). Kad je riječ o drugim kategorijama, u sektoru hrane i bezalkoholnih pića u siječnju je zabilježeno povećanje od 0,9 %, a u kategoriji osobne njege, socijalne zaštite i raznih roba i usluga zabilježeno je povećanje od 3,1 %

Prethodni prelasci na euro pokazali su da su se zlouporaba povećanja cijena tijekom prelaska na euro najčešće javlja u sektorima lokalnih poduzeća i pružatelja usluga. Iako njihove robe i usluge ne čine veći udio standardizirane potrošačke košarice koja se upotrebljava za mjerenje inflacije, svejedno se često kupuju ili troše i to vrlo često pojedinačno, što im daje veliku vidljivost. S druge strane, drugi povoljniji razvoj cijena roba koje se rjeđe kupuju potrošačima možda neće biti tako uočljiv. Zbog toga percipirana inflacija često nadmašuje stvarnu inflaciju.

Za relativno ograničen ukupan utjecaj neopravdanog povećanja cijena na inflaciju zaslužan je i brz odgovor bugarskih tijela u obliku politika. Inspekcije su svakako dovele do korekcije nekih pretjerano visokih cijena i djelovale kao odvraćajući čimbenik za daljnje neopravdano povećanje cijena.

U skladu s utvrđenom praksom nakon uvođenja eura u drugim državama članicama Eurostat će procijeniti kretanja cijena nakon prelaska na euro u Bugarskoj. Izvješće Eurostata može se očekivati u drugoj polovini 2026.

6. PERCEPCIJA EURA I INFORMIRANJE O NJEMU

Bugarska je pokrenula ambicioznu komunikacijsku kampanju nakon pozitivne odluke Vijeća od 8. srpnja 2025., u skladu s nacionalnom komunikacijskom strategijom¹⁵. Cilj je kampanje bio osigurati da bugarsko stanovništvo, uključujući ranjive skupine i osobe koje žive u udaljenim područjima, bude jasno, objektivno, točno, brzo i propisno obaviješteno o učinku i praktičnim promjenama povezanim s prelaskom s leva na euro. To je bilo tim potrebnije jer je podrška javnosti za uvođenje eura bila skromna, s obzirom da je u lipnju 2025. samo 49,2 % bugarskih građana podržavalo uvođenje eura.

Bugarska tijela odlučno su djelovala tako što su pokrenula internetske stranice (<http://evroto.bg>), organizirala niz događanja i kampanja u cijeloj zemlji, među ostalim promidžbenu kampanju u podzemnoj željeznici u Sofiji i na reklamnim panoima duž glavnih cesta, pripremila tiskane materijale za javnost i poduzeća, objavila reklamne spotove na televiziji i radiju, provela digitalnu kampanju i poduzela mjere usmjerene, među ostalim, na ranjive osobe. Bugarska narodna banka imala je i poseban odjeljak na svojim internetskim stranicama ([Българска народна банка](#)) u kojem je redovito objavljivala najrelevantnija pitanja i odgovore u pogledu uvođenja eura.

Zajedničku nacionalnu informativnu kampanju Bugarske narodne banke i Ministarstva financija koordiniralo je Ministarstvo financija uz potporu drugih institucija i dionika, kao što su komisija za zaštitu potrošača, nacionalno udruženje općina Republike Bugarske, banke, poštanski uredi i trgovci na malo. Zanimljivo je da su kampanju podržali i sindikati, a bugarsko gospodarsko i socijalno vijeće imalo je ključnu ulogu u informiranju ranjivih osoba. Europska središnja banka također je aktivno podupirala kampanju raznim događanjima i inicijativama, kao što su seminar za novinare u Frankfurtu i digitalna kampanja.

Europska komisija sufinancirala je komunikacijsku kampanju u okviru sporazuma o partnerstvu i sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava potpisanog između Ministarstva financija Bugarske i Komisije (u skladu s prethodnim prelascima Komisija je financirala do 50 % prihvatljivih troškova, koji su ograničeni na 1 EUR po stanovniku, pri čemu je za Bugarsku dogovoreni maksimalni iznos bio 2,6 milijuna EUR).

¹⁵ <https://www.minfin.bg/en/1570>

Kampanja je pridonijela prelasku na euro bez poteškoća, što je potvrdilo istraživanje Eurobarometra, koje je pokazalo da 78 % bugarskih građana smatra da je dobro informirano o uvođenju eura, da njih 62 % smatra da je proces prošao bez poteškoća i učinkovito te da njih 52 % nije naišlo na probleme pri zamjeni gotovine u levima za eure ili pri podizanju gotovine u bankama u prvom tjednu¹⁶.

Mediji (nacionalni i regionalni) pridonijeli su informiranju o praktičnim posljedicama prelaska na euro za živote ljudi. Medijsko izvještavanje uoči dana prelaska, 1. siječnja 2026., općenito je bilo činjenično i pozitivno, a nacionalne medijske kuće istaknule su da je prelazak na euro važno postignuće koje će ojačati ulogu Bugarske u EU-u.

Međutim, kako je prethodno navedeno, čini se da je javno mnijenje u pogledu prednosti eura i dalje podijeljeno, s obzirom da 49 % bugarskih građana smatra da je euro pozitivan za njihovu zemlju, dok njih 43 % ima suprotno mišljenje¹⁷. To se može objasniti zabrinutošću zbog mogućeg znatnog povećanja cijena, koja je bila jako izražena u mjesecima prije prelaska, a koja je posljedica, prema mišljenju dionika, dobro organizirane kampanje dezinformiranja. Treba napomenuti da su mišljenja bugarskih građana znatno pozitivnija kad je riječ o ocjenjivanju eura iz perspektive EU-a jer 67 % ispitanika smatra da je upotreba eura pozitivna za EU.

Kako bi pridonijela informiranju javnosti o prelasku i promicanju pozitivnog diskursa, Komisijina Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove podržala je nacionalnu kampanju, i to ne samo medijskim aktivnostima, seminarima za novinare u Bruxellesu i Sofiji i vizualnim proizvodima (uključujući natpise na zgradi Charlemagne kojima se Bugarskoj izrazila dobrodošlica povodom njezina pridruživanja europodručju), nego i, zajedno s Komisijinom Glavnom upravom za komunikaciju, vrlo vidljivom kampanjom na društvenim mrežama s ciljem da se ukaže na prednosti eura (tom kampanjom obuhvaćeno je otprilike 1,9 milijuna korisnika na Instagramu i 3,7 milijuna na Facebooku).

7. ZAKLJUČCI O PRELASKU BUGARSKJE NA EURO I PREPORUKE ZA BUDUĆE PRELASKE NA EURO

Prelazak na euro u Bugarskoj bio je dobro pripremljen i organiziran te je prošao bez poteškoća. Financijske institucije, poduzeća i građani opskrbljeni su uoči prelaska dostatnom količinom gotovine u eurima.

S obzirom na to da je javnost još uvijek zabrinuta zbog povećanja cijena, bugarska tijela trebala bi nastaviti s intenzivnim inspekcijama cijena kako bi se osiguralo da su cijene ispravno navedene, suzbila neopravdana povećanja cijena i, prema potrebi, provele obveze utvrđene u zakonima o zaštiti potrošača i tržišnom natjecanju.

Kao što se to čini u Bugarskoj, cijene bi pri budućim prelascima trebalo pratiti intenzivno i tijekom dovoljno dugog razdoblja u najrizičnijim sektorima kako bi se neopravdana povećanja cijena mogla brzo utvrditi i otkloniti. Tako bi se inspekcije i politike mogle bolje usmjeriti na vjerojatne prijestupnike, a pritom bi se umanjila važnost anegdotalnih dokaza i otklonila neutemeljena zabrinutost u javnom diskursu.

Pri budućim prelascima pozornost bi trebalo posvetiti prednostima i nedostacima neobvezujućeg kodeksa ponašanja za poduzeća u odnosu na strogu primjenu zakona o zaštiti potrošača i tržišnom natjecanju. Te bi prednosti i nedostatke trebalo odvagovati s obzirom na

¹⁶ Flash Eurobarometar 575.

¹⁷ Flash Eurobarometar 575, terensko istraživanje provedeno od 2. do 9. veljače 2026.

iskustvo Bugarske, s jedne strane, i drugih država članica koje su prešle na euro i imaju takvu vrstu kodeksa, s druge strane.

Budući da prikaz cijena u dvije valute predstavlja trošak i da se građani relativno brzo naviknu na jedinstvenu valutu, obvezno razdoblje prikaza cijena u dvije valute moglo bi i dalje trajati godinu dana.

Kad je riječ o posrednoj predopskrbi poduzeća kovanicama, države članice koje će u budućnosti preći na euro mogle bi razmotriti mogućnost da slijede primjer Bugarske, odnosno da poduzećima osiguraju paketiće kovanica različitih apoeni umjesto više početnih kompleta kovanica jer su se ti paketi pokazali praktičnijima i manje opterećujućima za poduzeća od početnih kompleta.

Iskustvo Bugarske potvrđuje važnost komunikacije i informativne kampanje za prelazak na euro bez poteškoća.

S obzirom na relativno kratko razdoblje od pozitivnog izvješća o konvergenciji do datuma prelaska na euro, države članice koje tek trebaju prijeći na euro trebale bi se osloniti na iskustvo Bugarske pri ispunjavanju svojih komunikacijskih potreba podjelom ugovora za komunikacijske usluge na grupe kako bi se najbolje nosile s mogućim kašnjenjima i uspostavile planove za izvanredne mjere.